

Тема: Клімат Австралії. Води суходолу.

Мета: сформувати знання про особливості кліматичних умов і вод суходолу; формувати вміння за описами клімату розпізнавати його тип, продовжувати формувати вміння аналізувати кліматичні діаграми; виховувати інтерес до екологічних програм збереження і використання водних ресурсів Австралії; розвивати вміння учнів працювати зі схемами атласу і підручника, аргументувати свою відповідь, у тому числі за допомогою додаткових джерел літератури.

Тип уроку: комбінований

Обладнання : Фізичний атлас «Материків та океанів» для 7 класу, підручник

*Найдивовижніша, найнелогічніша країна на Землі! Земля парадоксів, що
заперечує закони природи...
Жюль Верн «Діти капітана Гранта»*

Хід уроку.

I. Організація класу

II. Актуалізація знань

I. Так чи ні

1. Австралія найменша серед материків?
2. Омивається водами Атлантичного океану?
3. На півночі розташований найбільший острів Землі?
4. Має дуже високі гори?
5. На північному сході омивається водами Коралового моря?
6. Крайньою північною точкою є мис Йорк?
7. В центральній частині розташована Центральна рівнина?
8. Першим досяг берегів Австралії Джеймс Кук?
9. Найвища точка материка гора Косцюшко?
10. На південному сході материка простягаються гори Австралійські Альпи?
11. Австралію посередині перетинає Південний тропік?
12. Біля берегів Австралії знаходиться найбільше утворення коралів на Землі?

II. Диктант

Учні працюють письмово, відповідаючи на питання термінологічного диктанту.

1. Площа Австралії складає
2. Що перетинає материк посередині

3. Хто першим досяг берегів Австралії?
4. Кого вважають офіційним відкривачем Австралії?
5. Водами якого океану омивається Австралія на сході?
6. Який острів (другий за площею на Землі) розташований біля берегів Австралії?
7. Яка протока роз'єднує Австралію та острів Тасманію?
8. Величезне утворення коралів біля берегів Австралії називається ...
9. Яку назву має великий хребет, який простягається вздовж східних берегів материка?
10. Яку середню висоту має Австралія?
11. Що лежить в основі материка Австралія?
12. Які корисні копалини переважають на території західної Австралії?

III. Вивчення нового матеріалу.

1. Клімат Австралії.

Австралія – материк жаркого і сухого клімату зі значними добовими й річними коливаннями температури повітря.

Чому Австралія – найсухіший материк Землі?

Причиною такої особливості клімату є розташування материка у жарких екваторіальних і тропічних широтах.

Завдання: Визначити за допомогою кліматичної карти в яких кліматичних поясах лежить Австралія.

Відповідь: Австралія розташована в *субекваторіальному, тропічному, субтропічному кліматичних поясах*, а південь острова Тасманія в *помірному поясі*.

Дійсно так: північна частина Австралії лежить у поясі клімату екваторіальних мусонів (до 20° пд. ш.), найбільша її частина (20 – 30 пд. ш.) – у тропічному, а південна частина у субтропічному; і як ви визначили лише невеличка частина острова Тасманія в помірному кліматі.

Для визначення основних особливостей клімату материка працюємо з атласом для курсу «Географія материків та океанів» - 7 клас.

Значна протяжність Австралії із заходу на схід, слаба розчленованість берегової лінії, Вододільний хребет затримують вологі повітряні маси з океанів та зумовлюють високі температури та велику сухість внутрішній районів материка, особливо влітку. Близько 2/3 Австралії мають пустельний і напівпустельний клімат (випадає 270 мм опадів, в липні +15°C, в січні +25°C). За фізичною картою визначити які пустелі є на

території материка, нанести їх на контурну карту: *Велика Піщана пустеля, пустеля Гібсона, Велика Пустеля Вікторія, Пустеля Сімпсон.*

- *Безлюдна пустеля на півдні Австралії*

Однак, у південно – східній частині, де знаходяться Австралійські Альпи (2000 мм опадів, в липні $+8^{\circ}\text{C}$, в січні $+16^{\circ}\text{C}$), в горах холодніше, ніж біля підніжжя. Взимку може випасти і лежати сніг.

Над більшою частиною материка дмуть пасати.

Запитання: **Який напрямок вони мають?**

Відповідь: Вони мають південно – східний напрямок.

Формуючись над океаном, вони віддають вологу схилам Великого вододільного хребта (понад 2000 мм опадів, в липні $+24^{\circ}\text{C}$, в січні $+24^{\circ}\text{C}$).

Переважання високої температури, пасатна циркуляція, збільшення опадів від центра материка до периферії і незначна їх кількість обумовили значну сухість материка.

Запитання: **Користуючись атласом визначте які океанічні течії проходять навколо материка?**

Відповідь: Північно-західну частину нагріває гілка теплої *Південної Пасатної течії*, все східне узбережжя – тепла – *Східно - Австралійська течія*, а на півдні до Великої Австралійської затоки заходять води холодної *Течії Західних вітрів*.

Отже, основними кліматотворними чинниками для Австралії є:

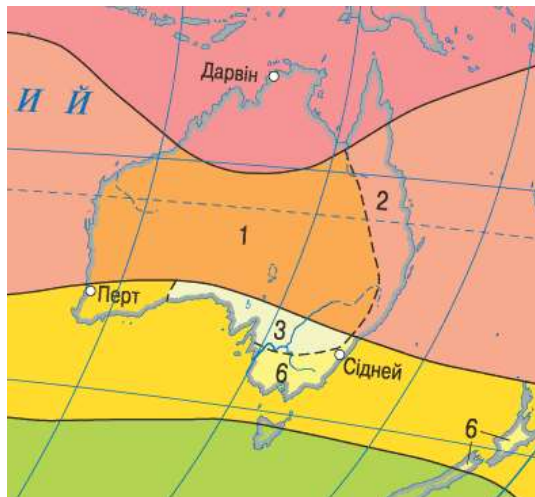
- Географічне положення;
- Наявність океанів, з відповідними течіями;
- Вітри пасати;
- Протяжність материка із заходу на схід.

Цікаві факти!

Найнижча температура, що зареєстрована в Австралії становить -6°C , у горах - 20°C . Найвища середньорічна температура Південної півкулі $+29,1^{\circ}\text{C}$, зареєстрована на північному заході Австралії (місто Віндем).

Завдання **За картою визначити, які кліматичні пояси Австралії поділяються на кліматичні області?**

2. Кліматичні пояси і області Австралії

Відповідь: На кліматичні області поділяється тропічний пояс: на крайньому сході – тропічний вологий, вся інша частина – тропічний пустельний; субтропічний – на сході – субтропічний з рівномірним зволоженням, на заході – субтропічний середземноморський, в центрі – субтропічний континентальний.

Завдання: Користуючись діаграмами річного ходу температур і опадів визначити, до яких кліматичних поясів і областей Австралії вони належать.

Відповідь: 1 – субекваторіальний, 2 – тропічний вологий, 3 – тропічний пустельний, 4 – субтропічний континентальний, 5 – субтропічний середземноморський, 6 – субтропічний з рівномірним зволоженням.

3. Внутрішні води Австралії.

Проаналізуйте гідрографічну мережу Австралії і поясніть, чому на материк дуже мало річок і озер?

П - Я вважаю...

Р - ... тому що...

Е - наприклад, ...

С - Отже,...

Дійсно, не густа гідрографічна мережа на сам перед пов'язана з сухим кліматом. Річки та озера неглибокі, часто пересихають, не мають постійного водотоку. У внутрішніх пустелях і напівпустельних районах дуже багато сухих річищ, які тут називають **кріками**. Вода в них з'являється під час нечастих дощів. Живлення - дощове та підземними водами.

Річки Австралії несуть свої води в Індійський океан, Тихий, або належать до басейну внутрішнього стоку. (Річки і озера нанести на контурну карту)

• **Крік**

(з

4

Найбільшою річкою материка є річка **Муррей** (притокою Дарлінг), її довжина – 2570 км, вона довшя за Дніпро (2201 км), середній стік цієї річки в рази менший за нашого Славутича. Але довжина притоки Дарлінг, більша за саму річку. Живлення річки – дощове, у нижній течії у дощову пору року Муррей досягає кілометрової ширини.

Судноплавство на річках має великі проблеми. Води річок використовують переважно для зрошування.

У більшій частині материка річки не мають витоку в океан. Вони або впадають у внутрішні озера, або ж губляться в пісках. Найдовшою річкою, що пересихає є **Купер – Крік**, який впадає в найбільше озеро Австралії – **Ейр**. Озеро має реліктове походження, рівень води в ньому на 12м нижче рівня моря. Під час посухи площа озера різко зменшується, воно розпадається на велику кількість маленьких озер. Під час дощів ці водойми з'єднуються, затоплюючи велику площу.

Нестача підземних вод часто компенсується багатством підземних вод, які залягають в численних артезіанських басейнах. Найбільшим є **Великий Артезіанський басейн**. На глибині 1200м тут залягають потужні водоносні шари. Підземні води солонуваті, тому їх використовують для напування овець і технічних потреб. У Центральній низовині артезіанські води є єдиним джерелом прісної води.

Повторюємо.

1. Які чинники є визначальними для клімату материка?
2. Який кліматичний пояс переважає на території Австралії?
3. Яке місце в Австралії є найвологішим?
4. Як називається найбільша річка Австралії?
5. Як називається найбільше озеро в Австралії?
6. Як населення використовує підземні води?

Підсумок уроку

- Австралія – найсухіший материк Землі. Близько 2/3 Австралії мають пустельний і напівпустельний клімат.
- На півночі материка – субекваторіальний, на півдні – субтропічний кліматичні пояси.
- Не густа гідрографічна мережа на сам перед пов'язана з сухим кліматом. Річки та озера неглибокі, часто пересихають, не мають постійного водотоку. Озера – солоні. Нестача підземних вод часто компенсується багатством підземних вод.

Домашнє завдання.

Підготуватися до Підсумкової роботи за I семестр.

Повторити : «Африка»,(п 20-25) «Австралія» (п 27-29)

ОБОВ'ЯЗКОВО ПРИНЕСТИ АТЛАСИ